

Factsheet – toelichting financiële jaarcijfers 2021

Aanleiding

Het resultaat voor de hbo sector in 2021 is circa 275 miljoen euro, leidend tot een rentabiliteit van circa 5,2%. Uit de continuïteitsparagrafen uit de jaarverslagen 2020 kwam naar voren dat rekening werd gehouden met een negatief sectorresultaat van -70 miljoen euro. Het verschil tussen de begroting en het eindresultaat is dus bijna 350 miljoen euro. Aspecten als de NPO middelen en de bijstelling referentieramingen hebben geleid tot deze grote omslag.

Baten

De ontwikkeling van de baten in de periode 2017-2021 is in onderstaande tabel weergegeven. De baten zijn ten opzichte van 2020 met circa 11 % gestegen. Deze stijging is op hoofdlijnen te verklaren doordat bij de Rijksbijdrage een bedrag van circa 240 miljoen is opgenomen door het ophogen van de referentieraming door OCW. Verder is in het kader van het NPO circa 130 miljoen aan de Rijksbijdrage toegevoegd om de gevolgen van Corona op te vangen. Tenslotte heeft er een tijdelijke verschuiving plaatsgevonden tussen rijksbijdrage en collegegeld doordat in verband met Corona deze laatste voor alle studenten is gehalveerd.

(x€1.000)	2017	2018	2019	2020	2021
Rijksbijdragen	2.942.307	3.160.180	3.280.115	3.395.871	4.073.115
Collegegelden	886.968	877.867	848.438	880.158	776.008
Overige rijksbijdragen	45.985	53.314	49.999	63.911	90.689
Opdracht van derden	193.612	198.856	215.164	197.290	218.396
Overige	170.127	165.562	165.649	123.942	115.946
Omvang baten	4.238.999	4.455.779	4.559.366	4.661.172	5.274.154

Lasten

De lasten zijn minder hard gestegen dan de baten. De personeelslasten zijn wel sterk gestegen (circa 8%), doordat naast een loonsverhoging, ook extra formatie is gecreëerd om de grote toestroom van studenten op te vangen en bv. het NPO uit te voeren. Door de krappe arbeidsmarkt zijn er nog wel veel vacatures open blijven staan, waardoor niet alle beschikbare middelen konden worden besteed.

(x€1.000)	2017	2018	2019	2020	2021
Personeelslasten	3.229.425	3.308.616	3.497.800	3.639.049	3.936.284
Huisvestingslasten	231.655	230.459	243.195	247.590	253.147
Afschrijvingen	239.959	245.757	238.145	241.249	245.283
Overige	523.096	532.778	553.344	494.188	548.340
Omvang lasten	4.224.135	4.317.609	4.532.486	4.622.075	4.983.054

De procentuele verdeling van de lasten is door de jaren heen vrij constant. Het aandeel van de personeelslasten is ten opzichte van 2020 iets gestegen van 78,7% naar 79,0% van de totale lasten. Wel is een duidelijke stijgende trend zichtbaar, in 2017 was dit percentage nog 76,5%. De

huisvestings- en afschrijvingslasten daalden richting de 5%, terwijl deze in 2017 beide nog boven de 5,5% lagen.

Ten opzichte van 2017 is het aantal fte met 5.500 gestegen, van 35.821 naar 41.343. Het aantal fte stijgt sneller dan het aantal studenten. Dit blijkt uit aantal student / fte. In 2017 was deze ratio nog 12,66 in 2021 was dit 11,91. De personeelskosten per student zijn door de jaren heen dan ook gestegen. Opvallend is dat een groot deel van de stijging van het personeel plaats heeft gevonden in 2021 en derhalve daar ook een grote stijging te zien is van de personeelskosten per student. Het op stoom komen van kwaliteitsprogramma's en het NPO zijn verklarende factoren, naast de groei van het aantal fte door de groei van het aantal studenten.

	2017	2018	2019	2020	2021
FTE	35.821	36.146	37.169	38.467	41.343
Aantal studenten	453.403	456.564	464.246	490.337	492.466
Ratio Student / FTE	12,66	12,63	12,49	12,75	11,91
Personeelskosten per student (€)	7.200	7.300	7.600	7.500	8.100

Resultaat

Het geheel van bovenstaande leidt uiteindelijk tot een positief resultaat van circa 275 miljoen euro met een rentabiliteit van 5,2%.

(x€1.000)	2017	2018	2019	2020	2021
Omvang baten	4.238.999	4.455.779	4.559.366	4.661.172	5.274.154
Omvang lasten	4.224.135	4.317.609	4.532.486	4.622.075	4.983.054
Resultaat	-12.558	112.029	4.411	17.678	273.163
Rentabiliteit	-0,30%	2,50%	0,10%	0,40%	5,20%

Om een gedegen beeld te krijgen is in onderstaande overzicht het resultaat en de rentabiliteit van de afgelopen 10 jaar weergegeven. Het beleid door de jaren heen is hier herkenbaar in terug te vinden. In 2015 is het leenstelsel ingevoerd en is met de toenmalige minister afgesproken dat hogescholen vooruitlopend op de kwaliteitsmiddelen, 3 jaar lang voorinvesteringen zouden doen. In het resultaat is dat goed zichtbaar; de jaren 2015, 2016 en 2017 laten een beperkt positief of zelfs een negatief resultaat zien.

Het jaar 2018 is het overgangsjaar waarin het sectorakkoord is ondertekend. De kwaliteitsmiddelen kwamen beschikbaar voor het HO, maar er moesten eerst nog afspraken worden gemaakt over de inzet daarvan. De jaren daarna is duidelijk zichtbaar dat de kwaliteitsmiddelen ook flink zijn ingezet, waarbij zowel in 2019 als in 2020 een zeer beperkt positief resultaat zichtbaar is. Het jaar 2021 is een grote uitschieter naar boven toe. De door de hogescholen belangrijkste opgegeven, en al eerder in dit factsheet genoemde reden, is dat de door het kabinet beschikbaar gestelde NPO middelen pas in de loop van 2021 beschikbaar zijn gesteld. Door Corona bleken de door de instellingen ingezette ambities lastig uitvoerbaar waardoor bepaalde projecten (nog) niet zijn uitgevoerd.

Jaartal	Resultaat (x1.000 in €, afgerond)	Rentabiliteit
2011	96.000	2,60%
2012	61.000	1,70%
2013	108.000	2,80%
2014	160.000	4,00%
2015	23.000	0,60%
2016	-92.000	-2,20%
2017	-13.000	-0,30%
2018	112.000	2,50%
2019	4.000	0,10%
2020	18.000	0,40%
2021	273.163	5,20%

Balans

Op de balans valt vooral op dat de liquide middelen tussen 2020 en 2021 sterk zijn gestegen. Dit onderstreept de stelling dat hogescholen in 2021 veel middelen hebben ontvangen voor met name het NPO programma, maar dat deze middelen nog niet tot besteding zijn gekomen. Verschillende factoren daarbij zijn de late uitkering, de coronapandemie (met nieuwe sluitingen) en een krappe arbeidsmarkt.

De solvabiliteit I steeg in de jaren 2017 tot 2021 van 44,4% naar 48,9. De waarde voor solvabiliteit II lag in 2017 op 51,1% en steeg in 2021 naar 56,1%. De liquiditeit steeg als gevolg van de eerder beschreven omstandigheden van 1,1 in de periode van 2017-2020, tot 1,3 in 2021.

(x1.000)	2017	2018	2019	2020	2021
Activa	3.653.928	3.865.565	3.874.799	3.985.774	4.259.787
Vast activa	2.534.805	2.582.980	2.650.000	2.664.160	2.736.542
Vlottende activa	1.119.123	1.282.585	1.224.799	1.321.614	1.523.245
waarvan liquide middelen	964.920	1.127.588	1.045.377	1.143.166	1.341.417
Passiva	3.653.928	3.865.565	3.874.799	3.985.773	4.259.787
waarvan eigen vermogen	1.622.610	1.744.611	1.753.918	1.795.629	2.083.543
Solvabiliteit I	44,40%	45,10%	45,30%	45,10%	48,90%
Solvabiliteit II	51,10%	52,20%	53,10%	53,20%	56,10%
Liquiditeit	1,1	1,2	1,1	1,1	1,3

Uitgave April 2023

Vereniging Hogescholen

Prinsessegracht 21

Postbus 123

2501 CC Den Haag

T 070 312 21 21

E info@vereniginghogescholen.nl

